

REDACTIA
Deák Ferencz-u. Nr 8

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
un an 20 cor. pe 1/4
10 cor.; pe 1/2 de an
cor.; pe 1 lună 2 cor.
de Duminecă pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

Manuscrisurile nu se napotolază

ADMINISTRAȚIA:
Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

INSERȚIUNILE:
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Unde duce nechibzuința!

... Pretutindenea vedem flămânzi
printre șirurile de palate ...
„Hazánk“.

(S.) Ce spectacol trist ne prezintă
ziarul maghiar asupra stării
operațiunii muncitoare din Buda-
pesta!

Sunt zeci de mii de munci-
tori în marea capitală, cari azi prop-
ose zidurile și cer miță și pomana
măciorilor, pentru a-și pute ține
bucura amarită. Sunt tot atâtea brațe
de muncă, cari s'au adunat acolo
menite de vilva ce s'a făcut în
urul înfloririi și progresului ne mai
omenit al acestui oraș. Ademeniți de
blandoarea și marea întreprinde-
tor cu cari Budapesta se așia, mun-
citorii au grăbit și s'au îngrămădit,
când muncă la oraș, muncă mai
ne răsplătită decât la câmp.

Dar' care le-a fost soarta?
Soarta le-a fost să ajungă pe
mururi, muritori de foame ...

O mai crudă pedeapsă nu putea
ajunge pe îngâmfații în avânt, decât
criza financiară apropiată de fal-
iment, în care s'a învederat nu de
mult că a ajuns orașul Budapesta sub
producerea actualilor sei membrii di-
genți.

Fără basă solidă, fără chiag fi-
nanciar, maghiarii au vrut să-și facă o
capitală frumoasă, și clădit-au ... pe
șerp.

Pedeapsa ce în mod firesc apasă
capitala însă, nu se refrange numai
asupra ei, ci și asupra celor ademe-
niți de dinaș, de forțele ei imaginare:
asupra zecilor de mii de muritori de
ame lipsiți de capătău.

El trist spectacolul acesta și mai
dureros, căci ruina muncitorilor
la oraș de data aceasta formează
covărășie cu ruina țeranului munci-
tor din patria noastră — ceea-ce este
sentio cu mizeria, care însemnează
ruina țerii.

Deplasând forțele de muncă de
colo de unde erau de trebuință, pen-
să le face în urmă neproductive,
lipsa de muncă ce ar fi chemate să
trajească, s'a făcut o greșeală de ne-
rătat, este un păcat a cărui expiare
să ajungă cu neputință.

Atotputernicii zilei însă nu de-
arta cetățenilor, de binele și fer-
rea țerii și de desvoltarea și culti-
rea puterilor ei sunt preocupați.

Nu răsplata muncii și asigurarea
stătenței prin muncă este devisa
lor ce țin în mâinile lor destinele
țerii, ci: totul pentru a se înfațișa
maghiarismul mareț, falnic, mândru,
păru a orbi, pentru a înveli în fan-
ta realitate.

Emigrările sunt o plagă constantă;
operațiunea muncitoare dela țară a
să la băta în mână și la drum;
muncitorii dela oraș au ajuns să
țară de fosme; — ear presa șovi-
nă și parlamentul se ocupă de ideea
naționalizării statului și instituți-
ilor lui.

Și abea câte-un glas răsleț și
slab se mai aude în presa maghiară,
glas care tot nu pare înțeles de cel-
ce chemați ar fi să vegheze asupra
soartei cetățenilor.

Budapesta își oglindește palatele
în valurile Dunărei, ear pe aceia
cari au ridicat cărămida cu cărămida
acele palate „pretutindenea îi vedem
flămânzi, printre șirurile de palate“ ...

Nechibzuința cărmuitorilor țerii
de-o camlata la aceste rezultate a
dus; de vor urma de a persista în fe-
liul de guvernare care a produs acea-
stă stare de lucruri, — numai binele
țerii și a cetățenilor nu-l vor pro-
mova.

Provisoratul austriac. După-
cum afla „Narodni Listy“ din Praga,
foaia oficioasă, în numărul seu dela 30
Dec. va comunica un rescript imperial,
prin care se vor regula chestiile finan-
ciare și provisorul bugetar pentru șase
luni de zile, în baza §-ului 14.

Lunga mai e domnia acelu par-
graf!

Apel pentru abonament. Episcopul
romano-catolic din Alba-Iulia a adresat cle-
rului și poporului său o circulară, îndem-
nând la spriginirea ziarelor acelei con-
fesii. „Magyar Szó“ infuriat contra acestui
„asalt al reacțiunii“, licitează și el, la rî-
dul său, astfel:

„Care este pozițiunea lui „Magyar Szó“
în viața politică, în jurnalistică maghiară?
Este că noi suntem singurul ziar indepen-
dent de guvern; noi suntem singurul organ
care stă față în față cu guvernul, cu noul
sistem ...

Acest „singur ziar“ continuă, mai de-
parte, printru a-și arăta merite e și indis-
pensabilitatea, prin a trage clopotul cel
mare în față „pericolul ce amenință ...
ideea“:

„Noi atragem atențiunea țerii — zice
el — să bage de seamă: vine valahul ... etc.
Și cu astfel de nebunii caută să-și
ingrozească cititorii.

Nu vine valahul, aici este românul,
și aici va fi!

J'y suis, j'y reste!

Program șovinist.

Actualul redactor responsabil al
șovinistului ziar kossuthist „Egyetér-
tés“, organul fracțiunii Kossuth Fe-
rencz — Eötvös Károly, în numărul
de eri (28 Decembrie) al foii publica
programul politic și numele puterilor,
cari colaborează și sunt grupate în
giurul ziarului, iscăind: „Dienes Măr-
tor, redactor și deputat dietal“.

Și e grozav de tot jupânul șovi-
nist în expunerea programului foii
sale. De aceea îi facem plăcerea să
cităm dintr'însul câteva gogoaze.

„Un ziar — zice — c'o existență
de 34 ani nu poate ave alt program,
decât tradiția sa. Ear asta nu e de-
cât: servirea directei naționale (!) și
liberale (!!) sincere (!?) și neclintite.
Treizeci și patru de ani sunt, decând
„Egyetértés“ servește aceste idei
sfinte (!) și în acest lung timp nici
pe un moment nu s'a abatut dela
servirea acestor idei. „Egyetértés“ și
azi e ceea-ce a fost până-acum: un
luptător al direcției naționale și libe-

rale, care nu suferă tocmeli și nici
un fir de păr nu cedează...“

Și așa mai departe o mână înainte
jupânul Dienes, până ce ajunge să în-
carce cu duiumul de laude până la
gârbovire: foaia, ca și care în lume
alta nu-i, pe toți membrii redacției,
pe șefii ei apropiați și neapropiați și
încheie cerșind banul publicului. Căci,
să se știe: ori-și-oat de uriaș și de
monstru ar fi, — fără bani nu poate
să existe nici șovinismul patrioților,
vechi și noui.

Auzi tu vorbă ca aia: foaia flu-
lui tătâne-său servește „direcția libe-
rală, sinceră“ și luptă — pentru „idei
sfinte“!!

Halal de tine, „direcție liberală
și sinceră“ și de voi „sfinte idei“,
cari de mână ca ale lui Dienes ați
ajuns să fiți servite!

Alevărat însă, că lumea știe azi
și „liberalismul“ pomenit în programul
din chestie al lui „Egyetértés“. De
multișor deja Kossuthiștii, cu căfel
cu purcel, se găsește în apele — gu-
vernului. Nu mai e azi opoziție se-
rioasă în parlamentul ungurese și
deosebirea între Kossuthiști și în-
tre partidul guvernului azi e numai
în baza formațiunii partidului.

S'au convins și Kossuthiștii mai
serioși, că chiar din punctul de ve-
dere maghiar e greșită basa pe care
erau puși. A fost destul să vină la
cărma statului un om mai prudent în
ale politice, pentru-ca drăguții kos-
suthiști să se apropie tot mai mult
de guvern, și corifeii lor — de oala
cu carne.

Imposibil deci nu e, ea și basa
partidului kossuthist să aparțină cu
vreme — numai istoriei.

Din Beiuș. — Sedință festivă Vulcaniană.

Ca în toți anii așa și de rîndul acesta
aniversarea zilei întemeierii gimnasiu-
lui din Beiuș a fost serbată de corpul pro-
fesorat și elevii acestui gimnasiu. De căți-
va ani încoace festivitățile acestea însă își
perd din valoarea lor. Și ce e cauza? Să
zici că desinteresarea celor de la cărma
gimnasiului? Să zici că elevii institutului?
Ori alta e cauza? Să cercetăm.

De căți-va ani am avut fericire de a
vede această festivitate, care are menirea de a
reînprospăta memoria fericitului Vulcan, care
prin o idee și o faptă măreață s'a făcut
demon de-a purta numele „Mare“ în istoria
culturală a poporului român.

Vulcan a cugetat de a servi și-a trezi
poporul, care zăcea în letargie, a-l da cul-
tura cuvenită, a-l ridica la o treaptă deamă
de origine sa, aflând bucuria tuturor acelor
cari au fost setoși de știință. Și așa a și fost
pană în timpii mai noui.

Însă durere, acum stăm de tot altcum.
Serbarea Vulcaniană din română a degenerat
în unită. Ziua de 25 Dec., în Beiuș era
serbătoare pentru fie-care român, fără deo-
sebie de confesiune. Acolo erau condu-
cătorii Grecilor și li-se păstra loc de
frunte! Și așa, bine era! Însă ce să vezi
azi? Dintre frații gr. or. uime n'a luat parte,
onoare unei familii! Atât e de mare deo-
sebie de confesiune ce se face aici ca ni-
cări într'alt, loc. Cu mai mare bucurie să
aliază ai noștri cu Gajari et. comp. Și pen-
tru ce? Unii aspiră la vice-inspectorat că,
s'au urit de reverendă.

Precum se vede suntem în secolul XX,
când pentru un os de ros e permis a te

alia și cu cel mai mari dușman al neamu-
lui ca să-ți ajangi scoala, să adresezi la
iesuitism — „scopul sfîntește mijlocul.“ —
la iesuitismul atât de urgisit de biserica
noastră ortodoxă. De băieți și de cele puse
în grija lor nu au habar căci e lipsă pen-
tru a ajunge scopul să bați ferul până e
cald. Suntem nemulțumiți cu unii oameni
de calapodul acesta și așteptăm o îmbună-
tățire dela prea bunul nostru episcop. Cu
fala și desprețuirea nu o ducem departe.
Ușor e a samăna ură în confesiuni, și a pre-
dica intoleranță dar urit e a privi fructele
acestei opere monstruoase. Nu umbliam la
feșivitățile gimnasiului, că e unit, și nouă
ca ortodoci nu ni e permis a lua parte la
bucuria fraților uniți, căci poate după prin-
cipiile religioase mai nou alevate e păcat
de moarte. Ea mergem mai departe, poate
tot din acest punct de vedere e permis a
tortura și pedepsi neomenaște și băieții puși
în grija lor. Bine era odinioară și rău dom-
nește acum. E permis să a trage în tină
pe un bărbat valoros care de 25 ani lucrează
neobosit, pe terenul cultural, atunci, când
noi ne aliam cu acel sugrumător!

Dar să le lășăm toate aceste triste
afaceri că aici atâtea sunt încât din păca-
tele acelor cari se țin dădători de ton. În cât
ai putea scrie un op; și să zicem cu Măntui-
torul „Cine are urechi să auză, cine are ochi
să vadă.“

Ziua festivă a fost deschisă de D-
Radu Cupari (care mai înainte era și Kupar
Rezső și serie de altcum și la „Alkotmány“
pentru câte va parale) nou profesor gimna-
sial. A vorbit în sens foarte bun, dar cele
zise dubitez că le simțeste (conchizând din
cele întămate când eram în Pesta). Limba,
durere n'o posedă, deși propune limba ro-
mână. Sunt curios, cum o promune? ori și
acolo vorbește în limba lui Arad. Băieții
s'au arătat și acum bravi, delectându-ne și
cauzându-ne o zi bună. Vorbirea de luche-
re a rostit-o tot d'nealui.

Am stat în mijlocul tinerilor ca să
ved ce creștere au. Pricer limba? Și ce să
vezi? ei vorbesc ungurește și a noastră o
lapadă ori vorbesc de totștriat. Dar cum nu?
Profesorii, tinerii estii din seminarele papiste,
unde au fost crescuți în spirit maghiar, au
să propage românismul? Știu băieții ungu-
rește ca în Kecskemét dar românește puțin!
Asta e vina lor! Dar sperăm și ne întoar-
cem cătră bunul Pavel al Orăzii care le
va strămuta toate.

Trist stă aici românismul și dacă
tot așa va merge putem zice „Perirea ta
din tine Israele!“

Culița.

OMAGII.

Ni se trimite spre publicare următoarele:
Omagiu și devotament Prea Sfințiet
Sale Episcopului Iosif Goldiș.

Preoțiimea tractului protopresbi-
teral al Banat-Comloșului, întrunită în
conferență la 11/27 Decembrie în B-
Comloș, a luat între altele și urmă-
toarea Rezoluțiune:

- 1) Subșternem simțemintele no-
stre de omagiu, de iubire și de gra-
titudine Prea Sfințiet Sale bunului
nostru Arhiepiscop Iosif Goldiș pentru
neadormita Sa interesare față de clerul
și poporul Său.
- 2) Respingem cu indignare atacul
nerușinat pus la cale prin ziaristica
străină și — durere — și prin cea ro-
mână din partea unor malcontenți
perversi, contra iubitelui nostru Ar-
chiepiscop.
- 3) Să se știe, că adversarii Ar-
chiepiscopului nostru sunt dușmanii noștri
și ai bisericii noastre, — și cum ei
sunt temerari în calomnie și hulă, în-
vom și noi energic întrufierarea
și repunerea lor desăvârșită. În vom

apicui din şirurile noastre, şi-l vom plivi din straturile noastre, şi-l vom arunca afară ca pe nişte urzici ne-trebnice.

Rezoluţiunea aceasta s'a luat cu entuziasm indescriptibil.

Cuvioşiei Sale Părintelui Ioan I. Papp protosinel, asesor referent în Arad.

Din incidentul intrunii noastre de astăzi simţindu-ne îndatoraţi a aduce tributul nostru de recunoştinţă aceluia, care se interesează de soarta noastră Cuvioşiei Voastre în special Vă mulţămim, pentru conlucrarea mănoasă în chestia întregirii dotaţiunii preoţeşti.

B.-Comioş, la 14/27 Dec. 1900.

Al Cuvioşiei Voastre, cu profundă veneraţiune: Ioan Popovici, parohul Săni-Micăuului-mare; Silviu Bchiceanu, parohul Nereului; Valeriu Magdu, paroh; Terenţiu Opreanu, parohul Cenadului-sărbesc; V. Petroviciu, paroh; Petru Pasca, paroh; Georgiu Lupşa, paroh; Ioan Stana, paroh; Pavel Văcărescu, paroh; G. Balan, paroh; Mihail Panacole, paroh.

Rusia la Dunărea de jos.

Sub acest titlu „Münchener Neuesten Nachrichten“ cu data de 18 Decembrie scriu următorul articol:

Desfăşurarea evenimentelor din Asia răsăriteană a abătut atenţiunea opiniei publice dela un fapt îndeplinit în Europa răsăriteană — fapt, ce nu e fără importanţă pentru marea politică europeană. La gurile Dunărei s'a deschis de curând un canal făcut cu cheltuiala ministerului rus de comunicaţiune; prin acest canal braţul Kiliei a devenit navigabil. S'a creat în chipul acesta o nouă linie fluvială, care poate aduce cu sine importante deplasări în relaţiunile diferitelor state.

E lucru de sine înţeles, că cel mai mare folos e al Rusiei, care a dat şi mijloacele necesare pentru construirea canalului şi care urmăreşte cu mult zor deservirea acestuia.

Istoria întreprinderii datează de mulţi ani şi ea nu e închisă nici acum; cu toate acestea Rusia de-ocamdată şi a atins scopul. Originea acestui estiuul stă în viziunea bărbăţilor de stat din Petersburg, ca Rusia singură să stăpânească Marea-Neagră şi să aibă influenţă hotărâtoare asupra Statelor balcanice şi a celor învecinate. Ea pre-

sentă diferite faze, care câte-odată au fost favorabile Rusiei, alte ori au cam întunecat vaza acestui imperiu — şi probabil, că în viitor va da încă naştere la multe surprinderi.

Gurile Dunărei fac parte din acele căi de navigaţiune, pe care guvernul rus caută să le pună sub dominaţiunea sa, după-cum ar voi să o facă aceasta şi cu Bosforul şi cu Dardanelele.

Până la izbucnirea războiului din Crimeea, ele îi aparţineau de fapt, şi abia pe-nea încheiată la Paris în anul 1856, a creat o altă situaţiune. Ruşii au fost respinşi de la Dunăre, navigaţiunea a devenit liberă; tot atunci s'au instituit comisiunile dunărene spre a se îngriji de adâncirea gurilor şi de a exercita în acelaşi timp poliţia fluvială.

Pe vremea aceea, Rusia, timp de mai multe decenii, fusese condamnată la o deservită inacţiune pe Marea Neagră şi la gurile Dunărei. O schimbare s'a făcut în Octombrie 1870, când prinţul Gorceanow a rupt clauza privitoare la Marea Neagră şi imediat după aceea s'au pus bazele actualei flote a Mării Negre.

Dela Dunăre însă, imperiul Ţarilor a fost mereu exclus. Congresul din Berlin, atât de criticat la panslavişti, a restituit Reşilor ceea-ce perduseră. Basarabia română a fost dată Rusiei ca despăgubire pentru războiul glorios în contra Turciei şi astfel a căzut în puterea ei şi o parte din gurile Dunării, anume braţul Kiliei.

Achiziţiunea aceasta însă de-ocamdată n'a folosit mult guvernului rusesc. Comisiunile dunărene au rămas în fiinţă şi au declarat de cale internaţională de navigaţiune pe flaviu gura Sulinei, a cărei navigabilitate nu permite adâncirea braţului de la Nord.

Deoarece gura Kiliei era înisipată în aşa grad, încât nu putea fi folosită nici pentru trecerea vaselor mici, chiar pescarii ruşi au fost siliţi să intre pe Dunăre prin braţul Sulina pe teritoriul român.

Cei din Petersburg au aşteptat cu răbdare până li-s'a oferit ocaziunea, ca să iasă la iveală cu pretenţia de-a deschide navigaţiunii braţul Kiliei. Aceasta s'a întâmplat în sfârşit acum câţiva ani. Pescarii ruşi ajungând în conflict cu agenţii vamali români, au cerut spriginul guvernului lor. Diplomaţia se amestecă şi a aplanat în mod satisfăcător afacerea, dar de-atunci guvernul rus a început să ridice cu toată hotărârea pretenţia, ca „pentru apărarea navigaţiunii ruse“ braţul Kiliei să fie adâncit aşa de mult, încât plutirea pe acest braţ să fie posibilă ori-când.

La început, în Europa nu s'a dat acestor afaceri un interes deosebit. Dificultăţile tehnice pentru începerea lucrărilor erau socotite aşa de mari şi aveau să înghiţă sume aşa de enorme, încât în general domnea părerea, că din aceste motive Rusia va renunţa la realizarea planului său. Cei din Petersburg nu s'au lăsat să fie spăriaţi. În toată liniştea, ministerul comunicaţiunilor a elaborat un plan, care a fost aprobat de cei în drept. După acest plan, construirea canalului la gura Kiliei n'ar costa decât 9 milioane de ruble şi s'ar putea efectua în timp de un an. S'a stabilit astfel în principiu posibilitatea, că adâncirea e cu putinţă, şi nu mai era chestiunea, decât de a se obţine învoirea celorlalte state participante.

La început, Austria s'a opus cu hotărâre; deasemenea Anglia şi Italia. În urma aceasta, Rusia a căutat să amâne hotărârea şi aceasta a avut de consecinţă, că, puterile, care protestaseră, se aşteptau ca construirea canalului să nu se facă mai înainte de 1904 — anul, în care se stinge mandatul comisiunii dunărene.

A fost o eroare. Inginerii ruşi au început lucrările şi acum canalul e pe cale de a fi deservit. Nu se ştie cauza pentru care puterile interesate n'au mai protestat; meciul trebuie căutat în situaţia universală favorabilă Rusiei.

Evident, că Austria nu voia să facă din chestiunea gurilor Dunării un obiect de conflict cu Rusia; iar Anglia avea interese aşa de mari în diferite direcţiuni, încât i-a fost imposibil să facă alt-ceva, decât un protest pe hârtie.

Cu chipul acesta, Rusia a putut nelumpecată să şi construiască canalul, care îi asigură o intrare proprie în Dunăre, precum şi neatârarea de România, şi în acelaşi timp îi aduce avantajul însemnat.

Prin navigabilitatea braţului Kiliei, Rusia va câştiga mult atât din punct de vedere economic, cât şi politic. Ea îşi are partea ei în unul dintre cele mai importante căi internaţionale de comunicaţiune. Regiunea Prutului va trebui să ia un avânt remarcabil, iar afacerile şi traficul în Basarabia vor înflori. De asemenea Odesa şi porturile apusene ale Mării Negre, care sunt avise la comerţul cu ţările dunărene, se găsească fără îndoială în faţa unei înfloriri.

Dar' acesta nu e singurul câştig ce-l va avea Rusia de pe urma deschiderii canalului Kiliei. Nu ştim ce adâncime are canalul şi dacă e posibilă plutirea pe el a vaselor mari, mai cu seamă a celor de război. Dacă deocamdată aşa ceva nu există — şi

aceasta pare a rezulta din tăcerea Austriei şi a României — de sigur însă că întru canalul va fi adâncit aşa de mult, ca să permită unei escadre a flotei Mării Negre să intre în Dunăre. Aceasta se poate supune cu atât mai mult, cu cât Imperiul rusesc, fusese pe vremuri stăruinţa principală a flotei dunărene ruseşti. Nici deocamdată decât restabilirea stării anterioare lucruri, încă Rusia îşi postează pe Dunăre o parte din forţele ei maritime.

Nu e nevoie să arătăm că, prin aceasta, imperiul Ţarilor va deveni o covârşitoare la ţermul apusean al Mării Negre. Chestiunea e, dacă acest lucru va petrece aşa de uşor fără opunerea celorlalte puteri. Primul pas spre dominaţiunea asupra Mării Negre s'a făcut în tot cazul. Cunoscută fiind stăruinţa Ruşilor, se vor face şi alţi paşi, care vor duce încurcături în viaţa europeană, dacă cumva evenimente şi încercături aşteptate nu vor zădărnici, la urma urmei întreg planul.

Din străinătate.

Sensaţii sârbeşti.

În capitala Serbiei earăşi se petrec de câteva zile evenimente senzaţionale, care au deosebire un momentel il scot acum ivateală şi-l pun în lumină particulară: curatul ce tot mai mari proporţii ia în Serbia.

În sărbătorile Crăciunului apusean anume, s'au făcut mai multe deţineri de foşti membri înalţi ai armatei pentru tise uneltiri în contra familiei regale. Acum sunt deţinuşi doi coloneli şi un căpitan de stab. Arestările pornite au venit de pe neaşteptate, că la început nu se crezuseră nici în cercurile sârbeşti. Mai era în Serbia armata singură, pe care se răzima şi de care se vedea asigurată stăruinţa. Evenimentele mai nouă dovedesc că se depărtarea din ţară a ex-regelui, a cărui mână nu se aşteptă, ci curăţarea să submineze tronul fiului său Alexandru.

Cei dintâi între arestaţi din armată sunt colonelul Simonovici şi căpitanul Hristovici, care au defraudat suma de 500.000 franci şi că au vândut unei puteri străine nişte lucrări topografice.

Mai senzaţională se prezintă însă deţinerea colonelului dela artilerie Cmil Marcovici, care până bine de curând a fost comandantul gendarmeriei ţării, un post înaltă încredere, care poartă în primul rând grije de instituţiunile ţării. Atât Marcovici cât şi fetele său, şeful statului major, veau deplina încredere a regelui Alexandru. Dela căsătoria regelui încoace însă, situa-

Scrisori.

V.

Lui Adrian.

S'a stins căldura soarelui. S'au dus visări, amor şi alte paseri călătoare. A venit earna.

Când nu mai eşti copil, nu poţi întimpina earna cu „urra!“ Nu mai priveşti soare în sus, să vezi cum ninge. Nu-ţi mai vine să te joci cu fulgul cel drăgălaş. Frigul te gârboveşte, te face să-ţi pleci capul umilit, cu necaz şi scârşnire de dinţi, şi să-ţi grăbeşti pasul spre casuţă.

Adevărat, sunt şi oameni, care pot rămănea copil viaţa lor întregă. Ce fericiţi! Ei pot: să cânte, să se joace, să se bucure şi să iubească fără încetare. Dar ca să fi şi tu ca ei, trebuie să ai două lucruri: noroc şi... nesimţire. De nu le ai, earna e un moşneag şi locul tău e lângă sobă.

În soba ţi părăie focul. Când erai înamorat, ziceai că „pălărie“... Tu-ţi iei capul între palme, te sprigineşti în coate şi ascuţi bolborositul flăcărilor. Cam aşa-ţi bolborosească şi gândurile tale. Fiecare şgomot de flăcărie produce o imagine pe receptacolul creierilor tăi. Şi în câteva clipite ai

înşirat sute de imagini şi ai depănat alte sute de poveşti.

Ce-î şi cu capul ăsta omenesc! Aţi văzut desigur cum scamatorii sunt în stare să vă scoată dintr'un singur gioben (sau „cilindru“ cum îi mai zicem) tot felul de mirosuri: hârtie, găini, panglice, porci, o muzică-harmonică, o lubeniţa... una după alta. Astfel mi-se pare, că fiecare om e un mic scamator; fie-care îşi are giobenuşul său, capul, din care scoate mereu: glume şi cuvântări funebrele, versuri de amor şi alte minuni mai mult sau mai puţin coordonate. Şi te miri, de unde mai ies atâtea şi nu se mai împrăvesc!

Şi nici odată capul nu-ţi este mai încărcat de gândiri ca earna. Şi dacă mai eşti şi un biet foiletonist, toate pretind să fie aşternute pe hârtie. Care de care se îmbulzeşte, dă năvală: ca o droaie de copii flămânzi ce dau tărcoale în jurul mamei, când o ved cu pâinea 'n mână. Astâmpăraţi-vă, mări, că vă vine rândul la toţi!..

În camera de lângă mine stă o pereche bătrână. Sunt doi oameni buni şi fericiţi ca Philemon şi Baucis, — sau îi voi asemăna mai bine cu Hermann şi Dorotea, căci sunt Nemţi. Vieţa lor e o poezie pastorală modernă. El taie băţături (adecă „ochi de găină“) la boeril din oraş —şi ea cultivă pisici de Angora şi canari de Hars pentru

boeroaice. De treizeci de ani se ocupă cu meseria asta şi sunt mai graşi şi mai roşi decât zece foiletonişti la oaltă.

De când a dat earna, ei stau de poveşti în fiecare seară. Impregiurul lor: pisicele, albe ca zăpada şi cu cozi lungi şi stufoase, toce cu botul pe labe. „Bijou“, cotoiul cel mai bătrân, are favorul de-a dormi în poala cocoanei. Canarii dorm în colivie. În samovar clocoteşte ceaiul.

Şi moşul, ascuţându-şi instrumentele chirurgicale, soarbe din ceai şi zice:

— „Mamă! Mai dă-mi o linguriţă de rom!“

— „Îi dau, papa, dar' ia seama, că-î tare!“

— „Îi tare mamă? Las' să fie, că mă cule!“...

Şi bătrânii, rid amândoi. Parcă-î ghidile cineva la tâlpi, aşa rid. Ce copii! Ce copii!

Afară ninge. Bătrânii s'au culcat. E linişte şi văd cum ninge într'una. Liliacul dela fereastră e încărcat cu zăpada şi gume de povara cea rece. Un vânt uşor îl clatină şi-l face să-î bată în g'am, tacet, discret. Să nu ştiu că-s ramuri de liliac, aş crede că-s altceva: fantome albe cu degete reci. Dar' acum nu mai cred în fantome. Era un timp când credeam, şi atunci era mai bine...

Soba exală căldură molesitoare. Într'un jef vechiu şi simt capul cât mi e greu. Trebuie să mi-l razim de speteasă, să m'închid pleoapele şi să visez...

Visez că sunt cătană la împăratul „erşe“ companie, „erşe“ batalion, din regimentul 31 de infanterie în Sibiu. Să tocmă de gardă, în faţa casarmii. Şi e noaptea rece şi păcioasă.

Cu paşi ritmici mă plimb pe dinaintea casarmii, având ca orî ce şilboe: puşca umăr, gloanţe în pătrântaş şi ochii în pământ. Zăpada scârţăie mănioasă, strivită de greutatea paşilor mei. E tăcere jur împrejur, numai dinspre piaţă s'aude câte-un strigăt răguşit de beţiv întârziat.

Deodată privirile mi-se opresc în direcţia străzii Harteneck. Mi se pare că o umbră mişcându-se şi venind spre mine. Din păcla cea deasă văd tot mai limpede conturile unui vestmânt, ca o manta lungă în culoarea negurei... Şi figura s'a apropiat tot mai mult.

— „Cine e?“ întreb pe nemţeşte, nând ca voce puternică, de vuieste palatul H. b. rmann.

— „Cine e?“ repet în rebara. Şi prim-se mi-e un răspuns: Fantoma s'apro-

— „Stai! Dă-ţi parola!“

Atunci un glas blând îmi răspunde — „Iubire!“...

Invitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe al doilea semestru la

„TRIBUNA POPORULUI“

Cu condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, cari sunt cele următoare:

In Monarchie:

Pe un an . . . . . Cor. 20.—
Pe 1/2 an . . . . . 10.—
Pe 1/4 an . . . . . 5.—
Pe o lună . . . . . 2.—

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . . . franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu cor. 4 pe an, având o întindere de 8 pagine, cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.

Bomnii abonați sunt rugați a grăbi cu reînnoirea abonamentelor pentru regulata expedare a foii.

Abonamentele se fac prin mandate postale și anumit pentru un timp, care începe cu prima și se termină cu ultima lună.

Este în interesul dlor abonați, ca adresele să fie însemnate cât se poate de corect și legibil. Bomnii abonați vechi sunt rugați a lipi pe mandatul postal adresa tipărită dela fâșiile, în cari li-s'a trimis „Tribuna Poporului“ până acum.

Administrația

„TRIBUNEI POPORULUI“

A apărut

Calendarul pe anul 1901
în editura Tipografiei Diecesane
(Arad).

Material foarte variat cuprinzând:

- literatură,
- istorie,
- afaceri bisericesti,
- parte economică,
- târgurile,
- povești de tot felul

și 22 ilustrațiuni (chipuri).

Intre acestea: portretul P. S. Sale Episcopului Goldiș. —

Dintre tablourile dela instalare, Prea Sfinții Episcopi Popea și Goldiș pe pragul bisericii (imbrăcați în ornate), 8 chipuri cu călăreții și mulțimea mare dela instalare; biserica rom. ort. din Oradea (2 chipuri: exteriorul și inconstasul bisericii!), Reședința episcopoească de vară din Arad-Gaiu.

— Toate pe hârtie fină, încât ori care se va pute pune în ramă. —

Prețul calendarului va fi moderat, ca și cel mai sărac să și-l poată procura.

Celor cari vor desface din aceste calendare, se va da rabat. Se atrage atenția d-lor preoți și învățători.

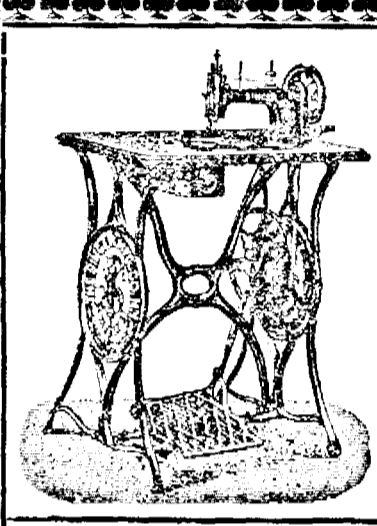
În atențiunea domnilor învățători români. Aducem la cunoștința domnilor învățători de la școlile populare, că a eșit de sub tipar Geografia comitatului Arad, de învățătorul Damaschin Medre, — ca manual cu mai multe cărți geografice. Intocmit pentru clasele III. IV. ale școlilor populare, și aprobate de Ven. Consistor aradan.

Se poate procura de la Administrațiunea „Tribunei Poporului“ din Arad. Prețul 35 cr. plus 5 cr. porto postal.

Tipografia „Tribuna Poporului“
arangiata fiind cu material nou
primește spre executare:

Tipărituri de bancă,	Cărți, Broșuri,	Orice tipărituri.
Invitări la nunta,	Anunțuri funebre, etc.	

Cele mai moderate prețuri!!

Mășini de cusut Singer veritabile

pentru folosirea în familie și de casă precum și pentru scopuri de industrie și fabricațiuni, se vând pe lângă deplină garanție, solvire în rate fără urcare de preț, la selvirea în bani gata se fac cele mai mari favoruri.

SINGER și Comp.

Mășini de cusut societate pe acții
în Arad piața Andrassy Nr. 22

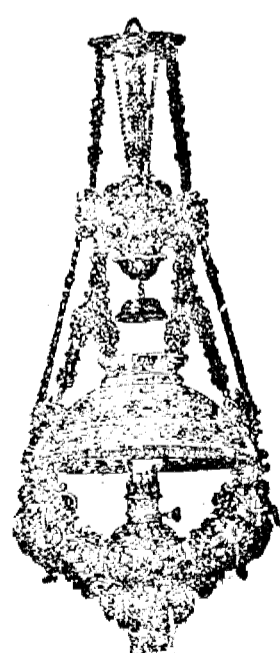
În orașe mai mari din provinciă, filialele noastre poartă aceeași firmă
La comisionari nu vindem mășini de cusut.

538 1-2

Szabó Albert

prăvălie de sticlărie, lampe, serviciiuri de porțelan și de bucatărie.

ARAD. Strada Atzél-Peter Nr. 1. ARAD.
vis-à-vis cu intrarea principală în teatru.

Lampe aternate și cu picior, fitiluri electrice și pentru gaz.

Obiecte și tacămuri de alpaca și de alpaca-argint.

Vase de tinichea pentru fert, smălțuite.

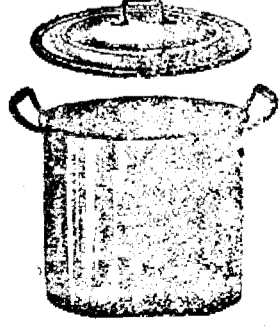
Obiecte de lues și decorații de păreți de majolica.

Efecte de sticlă și de porțelan.

Mare asortiment de oglinzi de toaletă, de aplicat pe părete sau pe masă.

Singurul represent. al fabricii de electricitate Ganz și Comp. Serviciiuri de cafea, Moca, și pentru ceaiu, dela 3 fl. 60 cr. în sus. — Serviciiuri de masă de cel mai fin porțelan de Karlsbad și din fayence, dela 10 fl. în sus. — Efecte de casă și de bucatărie. — Bame pentru oglinzi și tablouri, în mai mult de 150 modele. Lucrări de sticlărie se primesc în prețuri modeste.

Instalări pentu mirese, dela cele mai simple până la cele mai pompoase 519 8—

Comande din provinciile se execută punctual.

Cataloage ilustrate se trimit la cerere gratuit și francate.

TEE

rusescă veritabilă dela frații
POPOFF K. & C. din Moseva.

Furnisorii curților regale:

Greciei, Svediei, și Norvegiei, Belgiei și României. Singurul deposit principal în Arad și provinciile la drogăria

VOJTEK și WEISS
în ARAD.

Calități excelente în

R U M U R I

cu sticla și măsurat, deasemeni se află săpunuri, pravuri pentru dame, apă pentru dinți, perii pentru dinți, apă pentru păr și diferite miresme pentru odăi, cu cele mai moderate prețuri.

521 10-10